ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1962

Vyhlásené: 30.03.1962 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

32

ZÁKON

z 29. marca 1962

o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1
Účel zákona

Vybudovanie socializmu a úspešný rozvoj našej socialistickej spoločnosti opierajúci sa trvalý a rýchly rast jednotnej socialistickej ekonomiky vyžaduje, aby sa postupne odstraňovali rozdiely v pracovných a ostatných podmienkach, ktoré sú medzi odvetviami a najmä medzi prácou v priemysle a poľnohospodárstve.

Súčasná úroveň celého národného hospodárstva a ekonomická úroveň hospodárenia jednotných roľníckych družstiev a ich najbližší perspektívny rozvoj a súčasne i vyžaduje, aby sa vykonali zmeny v sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov a aby na tomto úseku došlo k zbliženiu podmienok medzi družstevnými roľníkmi, robotníkmi a ostatnými pracovníkmi v pracovnom pomere a tým k ďalšiemu upevneniu zväzku robotníkov a roľníkov. Zbliženie sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov a pracovníkov v pracovnom pomere sa zabezpečí tým, že dávky a služby sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov bude poskytovať štát za podmienok a v rozsahu obsiahnutých v nasledujúcich ustanoveniach tohto zákona. Podľa predpisov o jednotnej preventívnej a liečebnej starostlivosti bude štát poskytovať družstevným roľníkom a ich rodinným príslušníkom preventívnu a liečebnú starostlivosť bezodplatne a v rovnakom rozsahu ako u pracovníkov v pracovnom pomere. Družstvá a družstevní roľníci budú prispievať na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia.

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA
Úvodné ustanovenia

§ 2
Vecný obsah sociálneho zabezpečenia

Sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov zahŕňa:

1. zabezpečenie v chorobe,
2. zabezpečenie matky a dieťaťa,
3. dôchodkové zabezpečenie,
4. zabezpečenie dôchodcov v chorobe,
5. sociálnu starostlivosť.

§ 3
Osobný rozsah

Podľa tohto zákona sú zabezpečení členovia jednotných roľníckych družstiev (družstevníci) a učni, ktorí sú v učebnom pomere k jednotnému roľníckemu družstvu.

§ 4
Rozsah nárokov

Rozsah nárokov zo sociálneho zabezpečenia sa spravuje podľa toho, či ide o družstvá s vyššou úrovňou hospodárenia alebo o ostatné družstvá. Za družstvo s vyššou úrovňou hospodárenia sa považuje pre účely tohto zákona družstvo, ktoré dosiahlo vysokú úroveň výroby a hospodárenia, trvale plní povinnosti voči štátu, zaviedlo sústavu peňažného odmeňovania a hospodári bez záhumienkov. Či družstvo dosiahlo vyššiu úroveň hospodárenia, určí krajský národný výbor podľa smerníc Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia.

§ 5
Vznik a zánik sociálneho zabezpečenia

(1) Sociálne zabezpečenie vzniká členstvom v družstve.

(2) Sociálne zabezpečenie zaniká dňom, ktorým zaniklo členstvo v družstve.

(3) Družstevník, ktorého pracovná činnosť v družstve je tak malého rozsahu, že spravidla nedosahuje na pracovných odmenách ani sumu 120 Kčs mesačne alebo spravidla neodpracuje mesačne ani 8 pracovných dní alebo 8 výkonových noriem určených členskou schôdzou družstva, je zo sociálneho zabezpečenia družstva vyňatý; dávky a služby sociálnej starostlivosti (§ 73) sa mu však poskytujú.

DRUHÁ HLAVA

§ 6
Preventívna a liečebná starostlivosť

(1) Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom sa poskytuje rovnako ako pracovníkom v pracovnom pomere bezodplatne preventívna a liečebná starostlivosť podľa predpisov o jednotnej preventívnej a liečebnej starostlivosti. Táto starostlivosť zahŕňa najmä preventívnu starostlivosť, ošetrovanie v chorobe a pri úraze, pomoc v materstve, starostlivosť o chrup, pomoc pri zmrzačení, zohyzdení a telesných chybách, pomoc pri neplodnosti a rehabilitáciu. Súčasťou tejto starostlivosti je aj poskytovanie liekov a liečebných a ortopedických pomôcok a úhrada nutných cestovných a iných výdavkov vzniknutých pri poskytovaní tejto starostlivosti.

(2) Preventívna a liečebná starostlivosť musí byť hodnotná a musí zodpovedať súčasnému stavu a úrovni lekárskej vedy.

DRUHÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA
Dávky (služby) sociálneho zabezpečenia

§ 7
Výpočet dávok (služieb) sociálneho zabezpečenia

Dávky (služby) sociálneho zabezpečenia sú:

A. zo zabezpečenia v chorobe:

1. peňažné dávky:
   a) nemocenské,
   b) podpora pri ošetrovaní člena rodiny,
   c) pohrebné;
2. vecné dávky:

   kúpeľná starostlivosť;

B. zo zabezpečenia matky a dieťaťa:

a) peňažná pomoc v materstve,

b) podpora pri narodení dieťaťa,

c) prídavky na deti;

C. v dôchodkovom zabezpečení:

1. dôchodky:
   a) starobný,
   b) invalidný a čiastočný invalidný,
   c) vdovský,
   d) vdovecký,
   e) sirotský,
   f) osobný,
   g) sociálny;
2. zvýšenie invalidného a čiastočného invalidného dôchodku pri pracovnom úraze;
3. výchovné;
4. zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť;

D. sociálne zabezpečenie učňov;

E. dávky rodinných príslušníkov a dôchodcov pri pracovnom úraze;

F. zabezpečenie dôchodcov v chorobe;

G. dávky a služby sociálnej starostlivosti.

Prvý diel
Zabezpečenie v chorobe

§ 8

Nemocenské podpora pri ošetrovaní člena rodiny sa poskytujú len členom družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia; ostatné dávky zabezpečenia v chorobe sa poskytujú členom všetkých družstiev.

Nemocenské

§ 9

(1) Nemocenské náleží namiesto pracovnej odmeny členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý je pre chorobu alebo úraz uznaný dočasne za neschopného na výkon svojej doterajšej činnosti v družstve; za neschopného na výkon činnosti v družstve sa považuje vždy člen družstva s vyššou úrovňou hospodárenia prijatý do ústavnej starostlivosti v zariadení preventívnej a liečebnej starostlivosti (ďalej len „ústavné ošetrovanie“).

(2) Pri kúpeľnej starostlivosti náleží nemocenské, pokiaľ sa táto starostlivosť poskytuje v čase pracovnej neschopnosti.

(3) Nemocenské sa poskytuje od prvého dňa dočasnej neschopnosti na výkon činnosti v družstve pre chorobu alebo úraz (ďalej len „pracovná neschopnosť“) do skončenia pracovnej neschopnosti alebo uznania invalidity alebo čiastočnej invalidity. Nemocenské sa však poskytuje najdlhšie po dobu jedného roku od začiatku pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporná doba“).

(4) Pri novej pracovnej neschopnosti sa započítavajú do podpornej doby tiež predchádzajúce obdobia pracovnej neschopnosti, pokiaľ spadajú do doby jedného roku pred vznikom novej pracovnej neschopnosti. Tieto obdobia sa však nezapočítajú,

a) ak výkon práce v družstve alebo v predchádzajúcom pracovnom pomere trval aspoň 6 mesiacov od skončenia pracovnej neschopnosti pre chorobu, alebo

b) ak nová pracovná neschopnosť bola spôsobená pracovným úrazom (chorobou z povolania).

Do podpornej doby sa rovnako nezapočítava predchádzajúce obdobie pracovnej neschopnosti spôsobené pracovným úrazom (chorobou z povolania).

(5) Nemocenské sa môže poskytovať aj po uplynutí podpornej doby, ak na základe vyjadrenia posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia možno očakávať, že člen družstva s vyššou úrovňou hospodárenia nadobudne v krátkom čase pracovnú schopnosť; takto však možno poskytovať nemocenské najdlhšie po dobu jedného roku od uplynutia podpornej doby.

(6) Nemocenské náleží členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia namiesto pracovnej odmeny po dobu karantény nariadenej podľa predpisov o boji proti prenosným chorobám.

(7) Dokiaľ vláda neustanoví inak uhradzuje sa nemocenské náležiace za pracovné dni v prvých siedmich kalendárnych dňoch dočasnej pracovnej neschopnosti alebo karantény z prostriedkov sociálneho fondu družstva, od ôsmeho dňa zo štátnych prostriedkov.

§ 10

(1) Nemocenské sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, najviac však zo sumy 100 Kčs (ďalej len „priemerná denná pracovná odmena“). Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny je príjem z pracovnej činnosti, ktorý

dosiahol člen družstva s vyššou úrovňou hospodárenia v posledných 12 kalendárnych mesiacoch pred vznikom pracovnej neschopnosti alebo pred nariadením karantény.

(2) Nemocenské náleží za pracovné dni.

(3) Pracovným dňom sa kladú na roveň dni pracovného pokoja, za ktoré sa poskytuje pracovníkom v pracovnom pomere náhrada mzdy.

§ 11

(1) Výška nemocenského je:

pri neprerušenej činnosti v tom istom družstve	z priemernej dennej pracovnej odmeny
do 1 roku	60 %
nad 1 rok do 5 rokov	70 %
nad 5 rokov	80 %.

(2) Za prvé tri pracovné dni pracovnej neschopnosti výška nemocenského však je:

pri neprerušenej činnosti v tom istom družstve	z priemernej dennej pracovnej odmeny
do 1 roku	50 %
nad 1 rok do 5 rokov	60 %
nad 5 rokov	65 %.

Pri pracovnej neschopnosti, ktorá vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania), alebo pri karanténe, náleží za prvé tri pracovné dni nemocenské vo výške určenej v odseku 1. Vláda môže nariadením ustanoviť, že nemocenské v tejto výške náleží za prvé tri pracovné dni aj v ostatných prípadoch pracovnej neschopnosti.

(3) Ak by nemocenské určené podľa odseku 1 alebo 2 robilo menej ako 16 Kčs denne, poskytuje sa v tejto sume. Ak však presahuje táto suma 80% priemernej dennej pracovnej odmeny člena družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, poskytuje sa nemocenské vo výške 80 % tejto odmeny.

§ 12

Slobodnému, ovdovenému alebo rozvedenému členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, náleží za pracovné dni, v ktorých je v ústavnom ošetrovaní alebo v ktorých sa mu poskytuje kúpeľná starostlivosť, pri ktorej má nárok na nemocenské dávky, len polovica nemocenského určeného podľa predchádzajúcich ustanovení.

§ 13

(1) Členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorému sa vypláca z dôchodkového zabezpečenia družstevníkov starobný dôchodok v plnej výške, invalidný alebo osobný dôchodok, náleží nemocenské pri pracovnej neschopnosti len vtedy, ak bol v družstve činný spôsobom zakladajúcim sociálne zabezpečenie (§ 5) aspoň po dobu 3 mesiacov bezprostredne pred vznikom pracovnej neschopnosti. Nemocenské sa poskytuje pri tej istej pracovnej neschopnosti najdlhšie po dobu 60 pracovných dní, pri viacerých pracovných neschopnostiach najdlhšie po dobu 60 pracovných dní v jednom kalendárnom roku. Tieto obmedzenia neplatia, ak pracovná neschopnosť vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania).

(2) Ustanovenie odseku 1 platí tiež pre požívateľov obdobných dôchodkov podľa iných predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení, zaopatrení).

§ 14

Nemocenské sa nemôže priznať za dobu pred dňom, keď sa predpísaným spôsobom zistila pracovná neschopnosť. Ak však pracovná neschopnosť nastala skôr, než bola takto zistená, prizná sa nemocenské najdlhšie za 3 pracovné dni naspäť; podmienkou je, že včasné zistenie pracovnej neschopnosti bolo znemožnené z vážnych dôvodov.

§ 15

(1) Nemocenské sa môže pri pracovnej neschopnosti pre aktívnu tuberkulózu zvýšiť až do výšky priemernej dennej pracovnej odmeny, ak pracovná neschopnosť z tohto dôvodu trvá dlhšie než mesiac; pri rozhodovaní o zvýšení nemocenského sa prizerá na celkové zdravotné a sociálne pomery chorého člena družstva a jeho rodiny.

(2) Po dobu ústavného ošetrovania môže sa však vyplácať zvýšené nemocenské, len ak má člen družstva aspoň jedno nezaopatrené dieťa.

(3) O zvýšení sa rozhoduje na návrh odborného oddelenia zdravotníckeho zariadenia. Zvýšenie nemocenského sa priznáva spravidla najdlhšie na čas troch mesiacov.

§ 16

(1) Nárok na nemocenské nemá, kto si pracovnú neschopnosť privodil:

a) úmyselne vylákať nemocenské alebo

b) zavinenou účasťou na ruvačke alebo

c) ako bezprostredný následok svojej opilosti alebo

d) pri spáchaní úmyselného trestného činu, za ktorý zákon určuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje jeden rok.

(2) Ak má člen družstva s vyššou úrovňou hospodárenia rodinných príslušníkov, môže sa im v týchto prípadoch vyplácať nemocenské až do výšky troch štvrtín; členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia bez rodinných príslušníkov môže sa v prípadoch uvedených v odseku 1 pod písm. b) až d) vyplácať nemocenské až do výšky polovice.

(3) Ak poruší člen družstva predpisy o hlásení pracovnej neschopnosti a o chovaní a životospráve chorých vydané orgánmi štátnej zdravotníckej správy, môže sa nemocenské dočasne znížiť alebo odňať; ak člen družstva má však rodinných príslušníkov, môže sa nemocenské len znížiť, a to najviac o štvrtinu.

§ 17
Podpora pri ošetrovaní člena rodiny

(1) Členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý nemôže pracovať, pretože musí ošetrovať chorého člena rodiny, ktorý s ním žije v spoločnej domácnosti, náleží namiesto pracovnej odmeny podpora vo výške nemocenského; podmienkou je, že chorého nemožno umiestniť v nemocnici a že v rodine nie je osoba, ktorá by mohla chorého ošetrovať. Podpora pri ošetrovaní člena rodiny nenáleží, pokiaľ ošetrovanie člena rodiny spadá do času, za ktorý člen družstva nemá nárok na pracovnú odmenu z inej príčiny.

(2) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny náleží členovi družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorý nemôže pracovať, pretože sa musí starať o dieťa z toho dôvodu, že jasle, materská škola alebo detský, prípadne poľnohospodársky útulok, v starostlivosti ktorých dieťa inak je, boli

uzavreté z nariadenia kompetentných orgánov, alebo z toho dôvodu, že takémuto dieťaťu bola nariadená karanténa podľa predpisov o boji proti prenosným chorobám; podmienkou je, že v rodine nie je osoba, ktorá by sa mohla o dieťa starať.

(3) Podpora náleží najviac za čas troch pracovných dní; výplatu možno predĺžiť o ďalšie tri pracovné dni, ak nebolo možné v priebehu prvých troch pracovných dní zaobstarať potrebnú starostlivosť. Členke družstva s vyššou úrovňou hospodárenia, ktorá má v trvalej starostlivosti aspoň jedno nezaopatrené dieťa a je inak osamelá, môže sa výplata podpory predĺžiť ešte o ďalších šesť pracovných dní, ak je pre to u dieťaťa niektorý z dôvodov uvedených v odseku 1 alebo 2.

(4) Ak si v tej istej rodine robí nárok na podporu viac osôb v tom istom prípade, náleží podpora len jednej z nich, a to predovšetkým pracujúcej matke.

(5) Výška podpory sa určí obdobne ako výška nemocenského.

(6) Dokiaľ vláda neustanoví inak, uhradzuje sa podpora náležiaca za pracovné dni v prvých siedmich kalendárnych dňoch ošetrovania člena rodiny z prostriedkov sociálneho fondu družstva, od ôsmeho dňa ošetrovania (odsek 3) zo štátnych prostriedkov.

§ 18
Pohrebné

(1) Ak zomrel družstevník, náleží jeho pozostalým, ktorí vypravili pohreb, pohrebné v sume 1000 Kčs. Pozostalými sú manžel (manželka), druh (družka), deti, rodičia, starý otec a stará matka, súrodenci, svokor a svokra, zať a nevesta.

(2) Ak vypravil pohreb niekto iný než pozostalý, náleží mu pohrebné až do výšky preukázaných výdavkov, najviac však v sume 1000 Kčs. Pohrebné však náleží, ak bol pohreb vypravený na základe záväzku vyplývajúceho zo sumy alebo na základe úradnej povinnosti.

(3) Ak družstevník vypravil pohreb svojmu rodinnému príslušníkovi, náleží mu pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku dvoch rokov pohrebné vo výške 200 Kčs, pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku do desať rokov pohrebné vo výške 500 Kčs a pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku nad desať rokov pohrebné vo výške 800 Kčs.

§ 19
Kúpeľná starostlivosť

(1) Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom môže sa poskytnúť bezodplatná kúpeľná starostlivosť vrátane úhrady cestovného.

(2) Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje družstevníkom a ich rodinným príslušníkom na účet sociálneho zabezpečenia v zariadeniach kúpeľnej starostlivosti štátnej zdravotníckej správy.

Druhý diel
Zabezpečenie matky a dieťaťa

§ 20
Peňažná pomoc v materstve

(1) Družstevníčke, ktorá bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom zabezpečená v chorobe podľa tohto zákona, podľa zákona o nemocenskom poistení zamestnancov alebo podľa zákona o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách aspoň 270 dní, náleží v tehotnosti alebo v materstve namiesto pracovnej odmeny, prípadne namiesto nemocenského, peňažná pomoc v materstve.

(2) Peňažná pomoc v materstve sa poskytuje po dobu 18 týždňov, z toho 4 týždne pred pôrodom a 14 týždňov po pôrode (ďalej len „materská dovolenka“). Ak družstevníčka vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom viac ako 4 týždne, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve bez prerušenia až do uplynutia 18 týždňov od začiatku materskej dovolenky. Ak družstevníčka vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom menej ako 4 týždne, pretože pôrod nastal skôr, než lekár určil, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve rovnako bez prerušenia až do uplynutia 18 týždňov od začiatku materskej dovolenky. Ak však družstevníčka vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom menej ako 4 týždne z iného dôvodu, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve odo dňa pôrodu iba po dobu 14 týždňov.

(3) Tehotným ženám a dojčiacim matkám prideľuje družstvo ľahšie práce primerané ich stavu podľa odporúčania lekára.

§ 21
Výška peňažnej pomoci v materstve

(1) Peňažná pomoc v materstve sa určuje z priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky zistenej spôsobom uvedeným pri nemocenskom (§ 10) za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred dňom, keď prestala pracovať pre tehotnosť alebo materstvo, najviac však zo sumy 100 Kčs, rátajúc do toho aj hodnotu naturálnych požitkov.

(2) Peňažná pomoc v materstve náleží za pracovné dni. Pracovným dňom sa kladú na roveň dni pracovného pokoja, za ktoré sa poskytuje pracovníkom v pracovnom pomere náhrada mzdy.

(3) Výška peňažnej pomoci v materstve je:

pri neprerušenej činnosti v tom istom družstve	z priemernej dennej pracovnej odmeny
do 2 rokov	75 %
nad 2 roky do 5 rokov	80 %
nad 5 rokov	90 %.

(4) Ak by peňažná pomoc v materstve určená podľa odseku 3 robila menej ako 16 Kčs denne, poskytuje sa v tejto výške. Ak však presahuje táto suma 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky, poskytuje sa peňažná pomoc v materstve vo výške 90 % tejto odmeny.

§ 22
Podpora pri narodení dieťaťa

Ak porodí družstevníčka alebo družstevníkova rodinná príslušníčka, náleží na každé narodené dieťa podpora vo výške 650 Kčs. Podpora náleží manželke alebo družstevníkovej družke tiež vtedy, ak pôrod nastal v čase 300 dní od úmrtia družstevníka.

Prídavky na deti

§ 23
Podmienky nároku

(1) Prídavky na deti náležia za kalendárny mesiac družstevníkovi, ak

a) má nezaopatrené deti (§ 24),

b) odpracoval v tomto kalendárnom mesiaci aspoň 20 pracovných dní v rozsahu zodpovedajúcom pracovnému úväzku určenému v stanovách alebo v pracovnom poriadku; ak družstevník

nemohol túto pracovnú podmienku splniť z príčin, ktoré nezavinil, považuje sa za splnenú, ak odpracoval v posledných 12 kalendárnych mesiacoch aspoň 240 pracovných dní, a ak ide o družstevníka, ktorý sa stal členom družstva v priebehu roka, aspoň pomerný diel tohto počtu pracovných dní pripadajúci na dobu členstva v družstve, a

c) nie je užívateľom poľnohospodárskej pôdy vo výmere väčšej ako pripúšťajú Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev pre výmeru záhumienka, ani nežije v spoločnej domácnosti s užívateľom poľnohospodárskej pôdy s takou výmerou.

(2) Prídavky na deti náležia, ak sú splnené ostatné podmienky, aj družstevníkovi, ktorý je osobou so zmenenou pracovnou schopnosťou, alebo družstevníčke, ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa a je inakšie osamelá, ak odpracovali aspoň 10 pracovných dní v rozsahu zodpovedajúcom pracovnému úväzku určenému v stanovách alebo v pracovnom poriadku; ak nemohli túto podmienku splniť z príčin, ktoré nezavinili, považuje sa za splnenú, ak odpracovali v posledných 12 kalendárnych mesiacoch, aspoň 120 pracovných dní, a ak ide o družstevníka (družstevníčku), ktorý sa stal členom družstva v priebehu roka, aspoň pomerný diel tohto počtu pracovných dní pripadajúci na dobu členstva v družstve.

(3) Odpracovaným dňom sa kladú na roveň:

a) dni, za ktoré náleží podľa platných predpisov pracovníkom v pracovnom pomere náhrada mzdy,

b) dni, za ktoré náleží nemocenské, podpora pri ošetrovaní člena rodiny alebo peňažná pomoc v materstve; u družstevníkov činných v ostatných družstvách aj dni uznanej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz, pokiaľ si ju družstevník neprivodil spôsobom uvedeným v § 16 ods. 1,

c) dni, zameškané pre výkon verejnej funkcie alebo povinnosti.

(4) Družstevníkovi povolanému na službu v ozbrojených silách náležia na nezaopatrené dieťa, ak sú splnené ostatné podmienky, prídavky, ak v posledných 6 mesiacoch pred nástupom služby v ozbrojených silách bol v družstve činný spôsobom zakladajúcim sociálne zabezpečenie aspoň po dobu 90 dní.

§ 24
Nezaopatrené deti

(1) Za nezaopatrené deti sa považujú vlastné i osvojené deti družstevníka alebo jeho manžela, pokiaľ sa zdržujú na území Československej socialistickej republiky, a to do skončenia povinnej školskej dochádzky; za rovnakých podmienok sa považujú za nezaopatrené deti obojstranne osirotení vnuci alebo obojstranne osirotení súrodenci družstevníka alebo jeho manžela, ak sú v priamom zaopatrení; vo vykonávacích predpisoch sa ustanoví, za akých podmienok sa poskytujú prídavky na deti i na vnukov, súrodencov alebo chovancov.

(2) Po skončení povinnej školskej dochádzky, najdlhšie však do 25. roku veku, sa deti uvedené v predchádzajúcom odseku považujú za nezaopatrené vtedy, ak nemajú vlastný príjem vyšší ako 200 Kčs mesačne a ak

a) sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo

b) sú pre chorobu alebo telesnú alebo duševnú chybu trvale neschopné na prácu.

§ 25
Vylúčenie nároku

Prídavky sa neposkytujú na deti,

a) na ktoré náleží sirotský dôchodok alebo výchovné podľa tohto zákona alebo podľa iných predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení, zaopatrení) alebo podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl;

b) ktoré majú bezodplatné plné internátne zaopatrenie z prostriedkov rozpočtových, hospodárskych alebo iných organizácií;

c) ktoré sú už dlhšie ako 6 mesiacov v bezodplatnom plnom zaopatrení liečebného alebo podobného ústavu.

Výška prídavkov na deti

§ 26

(1) Prídavky na deti členov družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia a družstevníkov činných v ostatných družstvách, ktoré plnia štátny plán nákupu poľnohospodárskych výrobkov, sa poskytujú v plnom rozsahu zo štátnych prostriedkov a mesačne sú:

pri mesačnej pracovnej odmene družstevníka, zo zabezpečenia ktorého sa prídavky na deti poskytujú	na 1 dieťa	na 2 deti	na 3 deti	na 4 deti	na 5 detí
Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs
do 1400	70	170	430	690	950
nad 1400 do 2200	70	170	400	640	880
nad 2200 do 3000	70	170	370	590	830
nad 3000 do 3800	neposkytujú sa	100	330	530	750
nad 3800	neposkytujú sa		310	490	710

Pri viacerých deťoch sa zvyšuje suma prídavkov na deti,ktorá náleží družstevníkovi na 5 detí, na každé ďalšie dieťa:

o 260 Kčs mesačne pri mesačnej pracovnej odmene družstevníka nad 1400 Kčs,

o 240 Kčs mesačne pri mesačnej pracovnej odmene družstevníka nad 1400 Kčs do 3000 Kčs,

o 220 Kčs mesačne pri pracovnej odmene družstevníka nad 3000 Kčs.

(2) Ak sa splnia v priebehu kalendárneho mesiaca podmienky pre zmenu výšky prídavkov na deti, náležia za celý mesiac vyššie prídavky na deti.

§ 27

(1) Prídavky na deti družstevníkov činných v ostatných družstvách, ktoré vlastným zavinením neplnia štátny plán nákupu, sa poskytujú zo štátnych prostriedkov mesačne v týchto sumách:

pri mesačnej pracovnej odmene družstevníka, zo zabezpečenia ktorého sa prídavky na deti poskytujú	na 1 dieťa	na 2 deti	na 3 deti	na 4 deti	na 5 detí
Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs
do 3000	38	86	144	212	290
nad 3000 do 3800	neposkytujú sa	48	144	212	290
nad 3800	neposkytujú sa		144	212	290

Prídavky na 6 detí sú 378 Kčs mesačne, na 7 detí 476 Kčs mesačne a zvyšujú sa na ďalšie dieťa o 108 Kčs mesačne.

(2) Okresný národný výbor určí, či družstvo plní štátny plán nákupu, a ak sa plán nesplnil, či sa tak stalo vlastným zavinením družstva.

(3) Družstvo dopláca zo sociálneho fondu podľa svojich ekonomických možností prídavky uvedené v odseku 1 na výmeru určenú v § 26.

§ 28
Výplata prídavkov na deti

(1) Prídavky na deti sa vyplácajú za celý mesiac, a to mesačne pozadu.

(2) Prídavky na deti družstevníkov činných v družstve s vyššou úrovňou hospodárenia sa vyplácajú v plnej výmere určenej v § 26. Prídavky na deti družstevníkov činných v ostatných družstvách sa vyplácajú zo štátnych prostriedkov vo výmere určenej v § 27, ak však tieto družstvá splnia štátny plán nákupu poľnohospodárskych výrobkov, uhradí sa dodatočne zo štátnych prostriedkov aj rozdiel medzi týmito výmerami.

(3) Prídavky na deti sa vyplácajú tomu, zo zabezpečenia koho sa priznali. Ak však dieťa v priamom zaopatrení má niekto iný, vyplácajú sa jemu.

§ 29
Pomer k výživnému

Ak určuje súd výživné na deti, prihliada sa na to, do akej miery sa potreby dieťaťa uhradzujú prídavkami na deti, ktoré sa na ne poskytujú. Do určeného výživného sa prídavky na deti nezapočítavajú.

Tretí diel
Spoločné ustanovenia pre dávky zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 30
Rodinní príslušníci

(1) Za rodinných príslušníkov družstevníka sa pre nárok na peňažné a vecné dávky zabezpečenia v chorobe a na dávky zabezpečenia matky a dieťaťa považujú:

a) manželka (manžel),

b) deti do skončenia povinnej školskej dochádzky,

c) deti od skončenia povinnej školskej dochádzky do dovŕšenia veku 25 rokov, pokiaľ sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo sú pre chorobu alebo telesnú či duševnú chybu trvale neschopné na prácu,

d) družka (druh), pokiaľ žije s družstevníkom v spoločnej domácnosti aspoň tri mesiace.

(2) Za rodinných príslušníkov sa ďalej považujú, pokiaľ sú výživou prevažne odkázaní na družstevníka:

a) chovanci, vnuci a súrodenci do skončenia povinnej školskej dochádzky,

b) chovanci, vnuci a súrodenci od skončenia povinnej školskej dochádzky do dovŕšenia veku 25 rokov, pokiaľ sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo sú pre chorobu alebo duševnú či telesnú chybu trvale neschopní na prácu,

c) rodičia, starí rodičia, svokor a svokra,

d) sestra alebo dcéra, ktorá vedie ovdovenému alebo rozvedenému družstevníkovi jeho domácnosť, pokiaľ sa v nej stará o jeho dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky.

(3) Za rodinného príslušníka sa považuje tiež bývalá manželka (manžel) družstevníka, pokiaľ má družstevník voči nej vyživovaciu povinnosť.

(4) Pokiaľ osoby uvedené v odsekoch 1 až 3 sú sami zabezpečené v chorobe alebo v materstve podľa tohto zákona alebo sú poistené alebo zabezpečené (zaopatrené) podľa iných predpisov, nepovažujú sa za rodinných príslušníkov družstevníka.

§ 31
Ochranná lehota

(1) Dávky zabezpečenia v chorobe a dávky zabezpečenia matky a dieťaťa náležia aj, ak sa podmienky rozhodné pre ich priznanie splnili v čase, po ktorý sa poskytuje nemocenské alebo peňažná pomoc v materstve alebo v ochrannej lehote.

(2) Ochranná lehota je 42 dní od zániku sociálneho zabezpečenia, prípadne od vyňatia z neho; ak však družstevník bol účastný sociálneho zabezpečenia po kratší čas, je ochranná lehota len tento kratší čas. U žien, ktorých sociálne zabezpečenie zaniklo v čase tehotnosti, je ochranná lehota vždy 6 mesiacov.

(3) Ak vznikne v ochrannej lehote sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona znovu, pripočítava sa ochranná lehota získaná novým zabezpečením k nevyčerpanému zvyšku predchádzajúcej lehoty až do najvyššej výmery 42 dní. Vznikom nemocenského poistenia, prípadne sociálneho zabezpečenia podľa iných predpisov, ochranná lehota zaniká.

Štvrtý diel
Dôchodkové zabezpečenie

§ 32

Doba dôchodkového zabezpečenia
Náhradné doby

(1) Pokiaľ tento zákon požaduje pre vznik alebo výšku nárokov na dávky určitú dobu dôchodkového zabezpečenia, rozumie sa ňou

1. od 1. apríla 1962 doba dôchodkového zabezpečenia podľa tohto zákona,
2. pred týmto dňom doba započítateľná podľa doterajších predpisov o dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev.

(2) Ak bol družstevník dôchodkove zabezpečený (poistený) aspoň rok, započítavajú sa do doby dôchodkového zabezpečenia tieto náhradné doby:

1. v období do 30 septembra 1948 v rozsahu určenom predpismi platnými pre pracovníkov v pracovnom pomere:
   a) doba vojenskej služby,
   b) doby odbojovej činnosti a väzenia z politických alebo rasových dôvodov v čase neslobody;
2. v období od 1. októbra 1948 aj:

a) doba prípravy na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky štúdiom na výberových a vysokých školách, doba vedeckej a umeleckej ašpirantúry, ako aj doba odborného alebo politického školenia,

b) doba vojenskej služby v československých ozbrojených silách a v spojeneckých armádach,

c) doba výcviku alebo školenia osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou pre nové povolanie vykonávaných so súhlasom orgánov sociálneho zabezpečenia,

d) pre vznik nároku aj doba, po ktorú sa žena starala o dieťa (§ 47) mladšie ako 8 rokov alebo maloletého, ktorý pre svoj trvale nepriaznivý zdravotný stav potreboval stálu starostlivosť;

3. v období od 1. apríla 1962 aj doba, po ktorú mal družstevník nárok na nemocenské, podporu pri ošetrovaní člena rodiny a peňažnú pomoc v materstve, poskytované namiesto pracovnej odmeny.

(3) Ak sa kryje doba dôchodkového zabezpečenia s náhradnou dobou, započíta sa len jedna z nich, a to tá, zápočet ktorej je pre družstevníka výhodnejší; to platí, aj keď sa kryje doba dôchodkového zabezpečenia s dobou započítateľnou podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení) zamestnancov alebo ak sa kryjú náhradné doby navzájom.

(4) Kalendárne roky, v ktorých družstevník neodpracoval bez závažného dôvodu aspoň počet pracovných dní alebo nesplnil aspoň počet výkonových noriem, ktoré je člen družstva povinný odpracovať alebo splniť podľa uznesenia členskej schôdze družstva, sa nezapočítavajú pre vznik nároku na dávky dôchodkového zabezpečenia ani pre jeho výšku. Za závažný dôvod sa považuje najmä výkon verejnej funkcie, účasť na odbornom alebo politickom školení a uznaná neschopnosť na prácu pre chorobu alebo pre úraz.

§ 33
Zhodnotenie rôznych druhov dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia)

(1) Doby, ktoré družstevník získal v dôchodkovom zabezpečení (zaopatrení) ako pracovník v pracovnom pomere, člen výrobného družstva alebo ako príslušník ozbrojených síl účastný sociálneho zaopatrenia týchto príslušníkov, sa hodnotia pre dôchodkové zabezpečenie podľa tohto zákona, ako by sa získali v tomto dôchodkovom zabezpečení; pokiaľ sa doby kryjú, započítavajú sa len raz, a to podľa predpisov pre družstevníka výhodnejších.

(2) Vykonávacie predpisy ustanovia,

a) ako sa zhodnotí doba dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia) získaná podľa iných predpisov,

b) kedy sa budú nároky pracovníka v pracovnom pomere (člena výrobného družstva, príslušníka ozbrojených síl účastného dôchodkového zaopatrenia týchto príslušníkov) na dôchodkové dávky posudzovať podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení zamestnancov i potom, keď sa stal družstevníkom.

§ 34

Prerušenie pracovnej činnosti
Zachovanie nárokov

(1) Ak sa dôchodkové zabezpečenie družstevníka prerušilo na dobu neprevyšujúcu päť rokov; započítava sa aj doba pred prerušením dôchodkového zabezpečenia; ak však trvalo prerušenie dôchodkového zabezpečenia dlhšie než päť rokov, započítava sa doba dôchodkového zabezpečenia pred prerušením, len ak družstevník bol znovu dôchodkove zabezpečený aspoň tri roky.

(2) Ak sa dôchodkové zabezpečenie družstevníka prerušilo po dobu, po ktorú sa mu poskytuje invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, posudzujú sa nároky z dôchodkového zabezpečenia tak, ako keby družstevník neprerušil dôchodkové zabezpečenie, doba prerušenia sa však nezapočítava do doby dôchodkového zabezpečenia. To platí aj vtedy, ak sa dôchodkové zabezpečenie prerušilo na dlhšiu dobu ako dva roky z iných vážnych dôvodov. O tom, či sa dôchodkové zabezpečenie prerušilo z vážnych dôvodov, rozhoduje na žiadosť družstevníka okresný národný výbor.

§ 35
Priemerná mesačná pracovná odmena

(1) Dôchodkové pásmo (§ 37), podľa ktorého sa určí výška dôchodku, je určené výškou priemernej mesačnej pracovnej odmeny.

(2) Priemerná mesačná pracovná odmena sa vypočítava z úhrnu pracovných odmien dosiahnutých v posledných 10 kalendárnych rokoch pred vznikom nároku na dôchodok, prípadne v posledných piatich kalendárnych rokoch, ak je to pre družstevníka výhodnejšie.

(3) Priemerná mesačná pracovná odmena družstevníka (družstevníčky) staršieho ako 60 rokov sa vypočítava za kalendárne roky pred dovŕšením tohto veku, ak je táto priemerná pracovná odmena vyššia ako priemerná mesačná odmena vypočítaná podľa odseku 2; starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok osoby, ktorá už požíva alebo požívala niektorý z týchto dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia), nesmie sa určiť v nižšom dôchodkovom pásme, než je pásmo, v ktorom sa už dôchodok priznal, alebo ktoré by zodpovedalo priemernému zárobku, z ktorého sa vymeral dôchodok z dôchodkového zabezpečenia zamestnancov (príslušníkov ozbrojených síl).

(4) Naturálne požitky poskytované členom ostatných družstiev sa oceňujú pre účely určenia dávok sociálneho zabezpečenia sumou, ktorú ustanovia vykonávacie predpisy.

Dávky

Starobný dôchodok

§ 36
Podmienky nároku

(1) Starobný dôchodok náleží družstevníkovi (družstevníčke), ktorý bol dôchodkove zabezpečený najmenej 20 rokov, ak v dobe trvania dôchodkového zabezpečenia alebo najneskoršie do dvoch rokov po jeho zániku dovŕšil vek aspoň 60 rokov a

a) pracuje v družstve podľa svojich schopností alebo

b) je trvale neschopný na akúkoľvek prácu v družstve.
Splnenie podmienky uvedenej pod písmenom a) sa nevyžaduje, ak družstevník (družstevníčka) nemôže pracovať v družstve z vážnych dôvodov alebo ak dovŕšil 65 rokov veku.

(2) Starobný dôchodok náleží aj družstevníkovi, ktorý bol dôchodkove zabezpečený po dobu kratšiu ako 20 rokov, avšak najmenej 8 rokov, a ak ide o družstevníčku, najmenej 5 rokov, ak v dobe trvania dôchodkového zabezpečenia alebo najneskôr do 2 rokov po jeho zániku dovŕšili aspoň 65 rokov veku.

§ 37
Výška starobného dôchodku

(1) Základná výmera starobného dôchodku je:

pri priemernej mesačnej pracovnej odmene, rátajúc do toho aj hodnotu naturálnych požitkov		dôchodkové pásmo
nad Kčs	do Kčs	mesačne Kčs
-	300	230
300	450	270
450	600	310
600	750	350
750	900	390
900	-	440

(2) K základnej výmere starobného dôchodku sa pripočíta 1 % jej výšky za každý rok práce v družstve, pokiaľ sa započítava do doby potrenej pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku (§ 32 ods. 4).

§ 38
Nárok na starobný dôchodok po dobu pracovnej činnosti v družstve

Vláda ustanoví,

a) či a v akej výške náleží starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia zamestnancov alebo výsluhový dôchodok príslušníkov ozbrojených síl a v akej výške náleží starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) družstevníkov tým, kto po splnení podmienok pre vznik nároku na dôchodok trvale pracujú v družstve,

b) či a v akej výške náleží starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) družstevníkov požívateľom tohto dôchodku, ktorí sú činní v pracovnom pomere.

Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok

§ 39
Podmienky nároku

(1) Invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok náleží družstevníkovi, ktorý získal dobu dôchodkového zabezpečenia potrebnú pre nárok na dôchodok (§ 40), ak sa v dobe trvania dôchodkového zabezpečenia alebo do dvoch rokov po jeho zániku stal pre trvalé zhoršenie zdravotného stavu invalidným alebo čiastočne invalidným; čiastočný invalidný dôchodok však nenáleží, ak odopiera družstevník ďalej konať práce v družstve, na ktoré je schopný podľa rozhodnutia posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia vydaného o čiastočnej invalidite družstevníka.

(2) Zásady, podľa ktorých sa posudzuje invalidita a čiastočná invalidita, ustanoví vláda.

§ 40
Potrebná doba dôchodkového zabezpečenia

(1) Doba dôchodkového zabezpečenia potrebná pre nárok na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok je u družstevníkov vo veku

nad 20 rokov do 22 rokov 1 rok

nad 22 rokov do 24 rokov 2 roky

nad 24 rokov do 26 rokov 3 roky

nad 26 rokov do 28 rokov 4 roky

nad 28 rokov 5 rokov.

U družstevníkov vo veku nad 28 rokov sa doba dôchodkového zabezpečenia potrebná pre nárok na dôchodok zisťuje z posledných 10 rokov počítaných späť od vzniku invalidity (čiastočnej invalidity). U družstevníka mladšieho ako 20 rokov stačí aj doba dôchodkového zabezpečenia kratšia než rok.

(2) Ak získal družstevník potrebnú dobu dôchodkového zabezpečenia v niektorom z vekových pásiem (odsek 1) a ak potom bol nepretržite dôchodkove zabezpečený, považuje sa za získanú doba dôchodkového zabezpečenia potrebná v najbližšie vyššom vekovom pásme.

(3) Ak sa stane invalidnou (čiastočne invalidnou) vdova, ktorej nárok na vdovský dôchodok v dobe vzniku invalidity už netrvá, a ani z dôvodu invalidity nemôže vzniknúť, považuje sa doba dôchodkového zabezpečenia potrebná pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vždy za získanú, ak vdova bola družstevníčkou v čase smrti svojho manžela alebo sa ňou stala najneskôr do jedného roku po zániku nároku na vdovský dôchodok a pokračovala v pracovnej činnosti v družstve (§ 5 ods. 3) až do dňa, keď sa stane invalidnou (čiastočne invalidnou).

(4) Ak vznikla invalidita alebo čiastočná invalidita pracovným úrazom (chorobou z povolania), nepožaduje sa, aby doba dôchodkového zabezpečenia trvala po dobu určenú v predchádzajúcich odsekoch.

§ 41
Výška invalidného a čiastočného invalidného dôchodku

(1) Invalidný dôchodok náleží vo výške starobného dôchodku (§ 37).

(2) Čiastočný invalidný dôchodok je 60% invalidného dôchodku.

§ 42
Zvýšenie invalidného a čiastočného invalidného dôchodku pri pracovnom úraze (chorobe z povolania)

(1) Ak vznikla invalidita alebo čiastočná invalidita pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, zvyšuje sa invalidný dôchodok o 50 Kčs mesačne a čiastočný invalidný dôchodok o 30 Kčs mesačne.

(2) Pracovným úrazom je úraz, ktorý družstevník utrpel

a) pri prevádzke družstevného poľnohospodárskeho závodu alebo v priamej súvislosti s ním alebo pri práci na záhumienku,

b) pri činnej účasti na opatreniach proti živelným pohromám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm alebo pri záslužnej činnosti konanej bez právneho záväzku v prospech celku,

c) pri výkone verejnej funkcie.

(3) Chorobami z povolania sa rozumejú choroby, ktoré sú uvedené v zozname chorôb z povolania platnom pre pracovníkov v pracovnom pomere, ak vznikli za podmienok určených v tomto zozname.*)

Dôchodky pozostalých

§ 43
Všeobecné podmienky nároku

Dôchodok vdovský, vdovecký a sirotský náležia

a) po družstevníkovi (družstevníčke), ktorý bol dôchodkove zabezpečený po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok, ak neuplynuli od zániku dôchodkového zabezpečenia do dňa smrti viac ako dva roky, alebo po družstevníkovi (družstevníčke), ktorý zomrel následkom pracovného úrazu (choroby z povolania),

b) po požívateľovi starobného, invalidného a čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z dôchodkového zabezpečenia družstevníkov.

§ 44
Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok náleží vdove po dobu jedného roku od smrti družstevníka (dôchodcu).

(2) Vdovský dôchodok náleží naďalej po uplynutí jedného roku od smrti družstevníka (dôchodcu) vdove, ak

a) je invalidná (§ 39 ods. 2), alebo

b) stará sa aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 47), alebo

c) vychovala aspoň tri deti, alebo

d) dovŕšila vek 45 rokov a vychovala aspoň dve deti, alebo

e) dovŕšila vek 50 rokov.

(3) Nárok na vdovský dôchodok nezanikne, ak odpadne niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) alebo b), ak vdova v dobe trvania nároku na dôchodok dovŕšila vek 50 rokov alebo vek 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti.

(4) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 do dvoch rokov po zániku predchádzajúceho nároku na vdovský dôchodok.

(5) Vdovský dôchodok náleží za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch aj žene, ktorej manželstvo s družstevníkom (dôchodcom) bolo rozvedené, ak bola v čase jeho smrti odkázaná na výživné, ktoré jej bol povinný poskytovať.

(6) Vdovský dôchodok sa môže priznať, ak sú pre to okolnosti hodné zvláštneho zreteľa, tiež družke, ktorá žila s družstevníkom (dôchodcom) až do jeho smrti v spoločnej domácnosti a bola na neho odkázaná výživou.

(7) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom; ak je však splnená niektorá z podmienok uvedených v odseku 2, vznikne pri opätovnom ovdovení pôvodný nárok znovu, ak by po poslednom manželovi nárok nenáležal alebo by náležal v nižšej výmere.

§ 45
Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok je

a) ak ide o vdovu po družstevníkovi alebo požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, 70 % invalidného dôchodku, na ktorý by mal družstevník alebo pracujúci požívateľ čiastočného

invalidného dôchodku nárok v čase smrti, rátajúc do toho aj zvýšenie dôchodku pri pracovnom úraze;

b) ak ide o vdovu po požívateľovi starobného alebo invalidného dôchodku, 70 % dôchodku, ktorý dôchodca požíval v čase smrti;

c) ak ide o vdovu po pracujúcom požívateľovi starobného alebo invalidného dôchodku, 70 % tohto dôchodku, ktorý dôchodca požíval v čase smrti, rátajúc do tohto aj zvýšenie dôchodku pri pracovnom úraze.

(2) Žene, ktorej manželstvo bolo rozvedené, náleží vdovský dôchodok len do výšky výživného (§ 44 ods. 5).

§ 46
Vdovecký dôchodok

(1) Vdovecký dôchodok náleží vdovcovi po družstevníčke (dôchodkyni), ak je invalidný (§ 39 ods. 2) a ak bol posledný rok pred smrťou družstevníčky (dôchodkyne) odkázaný výživou na jej pracovný príjem (dôchodok).

(2) Vdovecký dôchodok náleží vo výške vdovského dôchodku.

§ 47
Sirotský dôchodok

(1) Sirotský dôchodok náleží vlastnému i osvojenému dieťaťu zomretého družstevníka (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok náleží tiež dieťaťu, ak zomrel jeho starý otec (stará matka) alebo pestún, ktorý bol družstevníkom (dôchodcom), a ak dieťa bolo v čase jeho smrti na neho prevažne odkázané výživou.

(3) Sirotský dôchodok náleží až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa. Potom náleží sirotský dôchodok najdlhšie do 25 rokov veku, ak dieťa

a) sa sústavne pripravuje predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo

b) je pre chorobu alebo telesnú alebo duševnú chybu trvale neschopné na prácu.

(4) Po niekoľkých družstevníkoch (dôchodcoch) náleží dieťaťu len jeden sirotský dôchodok, a to najvyšší.

§ 48
Výška sirotského dôchodku

Sirotský dôchodok jednostranne osiroteného dieťaťa je štvrtina, obojstranne osiroteného dieťaťa polovica dôchodku, z ktorého sa vymeriava vdovský (vdovecký) dôchodok. Sirotský dôchodok jednostranne osiroteného dieťaťa je najmenej 120 Kčs mesačne, obojstranne osiroteného dieťaťa najmenej 200 Kčs mesačne.

§ 49
Osobný dôchodok

Pre poskytovanie osobného dôchodku družstevníkom, zvlášť zaslúžilým v odbore hospodárstva, vedy, kultúry, správy a v iných úsekoch verejnej činnosti a pozostalým po nich platia všeobecné predpisy o osobnom dôchodku.*)

§ 50
Sociálny dôchodok

Pre poskytovanie sociálneho dôchodku potrebným osobám, ktoré boli družstevníkmi a sú staršie ako 65 rokov alebo invalidné, platia všeobecné predpisy o sociálnom dôchodku.**)

§ 51
Výchovné

(1) Výchovné náleží na každé dieťa (§ 47) požívateľa dôchodku starobného, invalidného alebo čiastočne invalidného, osobného a sociálneho dôchodku. Výchovné nenáleží, ak je požívateľ dôchodku uvedeného v predchádzajúcej vete užívateľom poľnohospodárskej pôdy vo výmere väčšej, než pripúšťajú Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev pre výmeru záhumienku, alebo žije v spoločnej domácnosti s užívateľom poľnohospodárskej pôdy o takejto výmere.

(2) Výchovné mesačne na jedno dieťa je 70 Kčs, na dve deti 170 Kčs, na tri deti 430 Kčs, na štyri deti 690 Kčs, na päť detí 950 Kčs a na každé ďalšie dieťa sa zvyšuje o 260 Kčs mesačne. Ak je dôchodok spolu s pracovným príjmom dôchodcu viac ako 1400 Kčs mesačne, určí sa výška výchovného ako pri prídavkoch na deti (§ 26).

(3) Ak by nárok na výchovné na to isté dieťa malo niekoľko osôb, náleží výchovné tej, ktorá má nárok na vyššie výchovné, a pri rovnakej výške výchovného tej, ktorej sa skôr priznalo.

(4) Výchovné náleží až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa a potom za rovnakých podmienok ako sirotský dôchodok.

(5) Ak je dieťa v zaopatrení inej osoby ako dôchodcu, vypláca sa výchovné tejto osobe.

(6) Ak súd určuje výživné na dieťa, prihliada sa i na to, do akej miery sa potreby dieťaťa uhradzujú výchovným, ktoré sa naň poskytuje; do určeného výživného sa výchovné nezapočítava.

§ 52
Zvýšenie dôchodku (výchovného) pre bezvládnosť

Dôchodky sa môžu zvýšiť až o polovicu, ak je dôchodca trvale bezvládny, že potrebuje ošetrenie a obsluhu inou osobou. Sirotský dôchodok možno zvýšiť pre bezvládnosť až od siedmeho roku veku dieťaťa. Tiež výchovné na dieťa staršie ako sedem rokov sa môže zvýšiť až o polovicu, ak je dieťa trvale bezvládne.

Piaty diel
Sociálne zabezpečenie učňov

§ 53

(1) Rozsah, podmienky a výška nárokov zo sociálneho zabezpečenia učňov, ktorí sú v učebnom pomere k družstvu, sa spravujú predpismi platnými pre ostatných učňov.

(2) Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny učňov, podľa ktorej sa určuje výška peňažných dávok zabezpečenia v chorobe a peňažnej pomoci v materstve, je započítateľná peňažná odmena náležiaca podľa predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení učňov, ktorí sú v učebnom pomere k družstvu. Ak vznikla pracovná neschopnosť v čase, keď sa skončilo prípravné obdobie učňa, je základom započítateľný zárobok dosiahnutý v období odborného rozvoja.

(3) Nemocenské a podpora pri ošetrovaní člena rodiny sa poskytuje učňom od prvého dňa pracovnej neschopnosti zo štátnych prostriedkov.

(4) Základom pre výpočet priemernej mesačnej pracovnej odmeny, podľa ktorej sa určuje výška dôchodku učňa, je suma 800 Kčs mesačne, pokiaľ peňažná odmena alebo zárobok nie je vyšší.

(5) Pri rozvrhu príspevku na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia (§ 74) na družstevníkov neberie družstvo do počtu učňov.

Šiesty diel
Dávky rodinných príslušníkov družstevníkov a dôchodcov pri pracovnom úraze

§ 54
Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Rodinným príslušníkom družstevníka, ktorí sa stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými následkom pracovného úrazu (choroby z povolania) pri prevádzke družstevného poľnohospodárskeho závodu alebo v súvislosti s ním alebo pri práci na záhumienku a sami nie sú družstevníkmi, môže sa poskytnúť invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok.

(2) Výchovné k invalidnému alebo čiastočnému invalidnému dôchodku rodinného príslušníka družstevníka ani dôchodky pozostalých po rodinných príslušníkoch družstevníka sa neposkytujú.

(3) Za rodinných príslušníkov sa považujú osoby uvedené v § 30 za podmienok v ňom určených.

(4) Vláda ustanoví, kedy sa považuje rodinný príslušník družstevníka za invalidného alebo čiastočne invalidného.

§ 55
Výška invalidného a čiastočne invalidného dôchodku

(1) Invalidný dôchodok rodinného príslušníka družstevníka pri pracovnom úraze je 230 Kčs mesačne a môže sa zvýšiť v zreteľa hodných prípadoch o 50 Kčs mesačne.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok rodinného príslušníka družstevníka pri pracovnom úraze je 138 Kčs mesačne a môže sa zvýšiť v zreteľa hodných prípadoch o 30 Kčs mesačne.

§ 56
Dávky dôchodcov pri pracovnom úraze v družstve

Ak požívateľ starobného, invalidného alebo čiastočne invalidného dôchodku utrpí pracovný úraz (chorobu z povolania), môže sa jeho dôchodok zvýšiť o sumy uvedené v § 42.

DRUHÁ HLAVA
Dôchodkové zabezpečenie družstevníkov, ktorí sa stanú príslušníkmi ozbrojených síl a nebudú účastní ich dôchodkového zaopatrenia

§ 57

Pre dôchodkové zabezpečenie družstevníkov, ktorí sa stali invalidnými alebo čiastočne invalidnými následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých počas služby v ozbrojených silách, a pre dôchodkové zabezpečenie pozostalých po družstevníkoch, ktorí zomreli následkom poškodenia zdravia utrpeného počas služby v ozbrojených silách, platia všeobecné predpisy.*)

TRETIA HLAVA
Spoločné ustanovenia o dávkach

§ 58
Vznik a zánik nároku na dávku

(1) Nárok na dávku vzniká splnením časove poslednej podmienky nároku. Ak nemožno zistiť, kedy sa posledná podmienka nároku splnila, pokladá sa za deň splnenia poslednej podmienky deň, keď sa nárok uplatnil.

(2) Nárok na dávku zaniká, ak odpadla niektorá z jeho podmienok, pokiaľ tento zákon alebo predpisy vydané podľa neho neustanovujú inak.

§ 59
Povinnosti družstevníkov a príjemcov dávok

(1) Družstevník alebo iný oprávnený podľa tohto zákona je povinný osvedčiť určeným spôsobom skutočnosti, od ktorých závisí rozhodnutie o dávke.

(2) Družstevník, príjemca dávky alebo iný oprávnený je povinný ohlásiť do 15 dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu.

(3) Príjemca dávky je povinný osvedčiť v danej lehote, že trvajú skutočnosti rozhodné pre ďalšie poskytovanie dávky alebo pre jej výšku; ak tak neurobí, môže sa výplata dávky zastaviť.

(4) Výplata dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom môže sa zastaviť, ak sa osoba, ktorej zdravotný stav treba zistiť, zdráha podrobiť lekárskemu vyšetreniu i napriek tomu, že bola upozornená na možné zastavenie výplaty dávky.

§ 60
Zmena dávky a jej vrátenie

(1) Ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa zistí dodatočne, že sa dávka priznala na podklade omylu v skutkových okolnostiach, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre výšku dávky alebo jej výplatu, dávka sa odníme, zvýši, zníži alebo jej výplata sa zastaví. Odňatie, zníženie a zastavenie výplaty dávky sa vykoná odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa už vyplatila. Zvýšenie dávky omylom nesprávne vymeranej sa vykoná odo dňa, od ktorého náleží.

(2) Družstevník alebo príjemca dávky, ktorý zavinil, že dávka sa vyplatila neprávom, je povinný preplatok vrátiť; to platí najmä, ak dávku vylákal, zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť alebo nesplnil inú závažnú povinnosť uloženú mu týmto zákonom alebo vykonávacími predpismi. O povinnosti vrátiť tieto sumy rozhoduje orgán, ktorý je kompetentný rozhodnúť o zmene alebo odňatí dávky alebo jej časti. Rozhodnutie o preplatku na dávke zabezpečenia v chorobe alebo zabezpečenia matky a dieťaťa schvaľuje okresný národný výbor. Sumy neprávom prijaté môžu sa zraziť aj z bežne vyplácanej alebo neskoršie priznanej dávky alebo z pracovnej odmeny toho istého oprávneného; pritom platia obdobne predpisy o sumách, ktoré nemožno zexekvovať pri exekúcii na plat.

§ 61
Obmedzenie výplaty dôchodku

(1) Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok sa nevypláca po dobu výplaty nemocenského priznaného na podklade zabezpečenia v chorobe z doby pred vznikom nároku na dôchodok.

(2) Ak je dôchodca umiestnený v psychiatrickej liečebni po dobu dlhšiu ako 6 mesiacov, dôchodok sa začínajúc 7. mesiacom nevypláca, pokiaľ dôchodca nemá vyživovaciu povinnosť. Dôchodcovi alebo jeho opatrovníkovi môže sa však vyplatiť časť dôchodku na úhradu osobných potrieb a záväzkov dôchodkových. Po návrate z liečebne vyplatí sa dôchodcovi dôchodok spätne za posledné tri mesiace.

(3) Pre výplaty dávok do cudziny platia predpisy medzištátnych dohovorov. Výplata dávok do cudzích štátov, s ktorými nie je dohovor uzavretý, spravuje sa smernicami, ktoré vydá Štátny úrad sociálneho zabezpečenia v dohode so zúčastnenými ministerstvami.

§ 62
Výplata dávok inej osobe

(1) Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, na ktorý má dávky slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je povinný vyživovať, určí miestny národný výbor jeho bydliska na návrh manžela, opatrovníka detí alebo z vlastného podnetu osobu, ktorej sa má dávka vyplatiť namiesto oprávnenému. Ak sa vyhovie návrhu, je príjemca dávky povinný použiť ju iba v prospech oprávneného a osôb, ktoré je povinný vyživovať.

(2) Za dobu, počas ktorej dôchodca odpykáva trest odňatia slobody dlhší ako tri mesiace, dôchodok nenáleží; manželke alebo deťom (§ 47) dôchodcu sa vypláca 70 % dôchodku a výchovné.

Súbeh nárokov na dávku

§ 63
Súbeh dávok zabezpečenia v chorobe a peňažnej pomoci v materstve

Ak sa u družstevníka (jeho rodinných príslušníkov) splnili podmienky jednak pre nárok na dávku zo zabezpečenia v chorobe alebo na peňažnú pomoc v materstve podľa tohto zákona, jednak pre nárok na obdobnú dávku z nemocenského poistenia zamestnancov, náleží nemocenské, podpora pri ošetrovaní člena rodiny a peňažná pomoc v materstve samostatne tak zo zabezpečenia v chorobe podľa tohto zákona, ako aj z nemocenského poistenia zamestnancov; úhrn peňažných dávok za pracovný deň nesmie byť pritom vyšší, než keby sa vymerali zo sumy 100 Kčs denne. Ak presahuje úhrn priemernej dennej pracovnej odmeny a čistej denne mzdy sumu 100 Kčs denne, odpočíta sa suma presahujúca 100 Kčs od priemernej denne pracovnej odmeny pri výpočte dávok v zabezpečení v chorobe podľa tohto zákona. Pohrebné a podpora pri narodení dieťaťa náleží iba raz, a to podľa predpisov platných pre pracovníkov v pracovnom pomere.

§ 64
Súbeh prídavkov na deti

(1) Ak sa splnili podmienky pre nárok pre prídavky na to isté dieťa u niekoľkých osôb, náležia len jednej z nich. Ak sa splnili podmienky pre nárok na prídavky na to isté dieťa jednak podľa tohto zákona, jednak podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov, náležia prídavky len podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov, ak vykonávacie predpisy neustanovujú inak. Ak u toho istého dieťaťa sa splnili podmienky pre nárok na prídavky na deti podľa tohto zákona a pre nárok na výchovné podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl, náleží len toto výchovné.

(2) Ak sa splnili podmienky pre nárok na prídavky na deti u obidvoch rodičov, ktorí sú družstevníkmi, náležia prídavky na deti zo zabezpečenia otca. Ak sú však rodičia rozvedení alebo ak nežijú spolu, náležia prídavky na deti zo zabezpečenia toho z nich, ktorý má dieťa v priamom

zaopatrení. To platí obdobne, ak sa splnili podmienky pre nárok na prídavky na deti u dvoch alebo viac iných osôb než u rodičov.

§ 65
Súbeh dôchodkov

(1) Ak sa splnili podmienky pre nárok na dôchodok starobný a invalidný (čiastočný invalidný) alebo podmienky pre nárok na dva dôchodky toho istého druhu, náleží len jeden, a to vyšší.

(2) Ak sa splnili podmienky pre nárok na niektorý z dôchodkov uvedených v odseku 1 a pre nárok na dôchodok vdovský alebo sirotský, náleží dôchodok vyšší (najvyšší) a z ostatných dôchodkov po jednej polovici; na výchovné a na zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa neprizerá.

(3) Ak sa splnili podmienky pre nárok na dôchodok podľa tohto zákona a na dôchodok toho istého druhu podľa iných predpisov, náleží dôchodok len jeden, a to vyšší; pritom sa dôchodok starobný (výsluhový dôchodok príslušníka ozbrojených síl), invalidný (čiastočný invalidný) a dôchodok za výsluhu rokov považujú za dôchodky toho istého druhu.

§ 66
Súbeh výchovného

(1) Ak sa splnili podmienky pre nárok na výchovné na to isté dieťa podľa rôznych predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení, zaopatrení), náleží len vyššie výchovné; ak je rovnaké, poskytuje sa podľa predpisov, podľa ktorých sa skôr priznalo.

(2) Výchovné nenáleží na dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok alebo na ktoré náležia prídavky na deti podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov alebo výchovné podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.

§ 67
Výplata dávok dôchodkového zabezpečenia

Dôchodky sa vyplácajú dopredu v mesačných splátkach zaokrúhlených na celé koruny nahor.

§ 68
Neplatné právne dojednania

(1) Dojednania v neprospech družstevníkov a ich rodinných príslušníkov alebo pozostalých, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom, sú neplatné.

(2) Nároky na dávky nemožno dať do zálohy; postúpiť sa môžu len pre pohľadávky na úhradu osobných potrieb (výživné), a to až do polovice dávok. Zexekvovanie nároku na dávky sa spravuje predpismi o exekúcii na plat.

§ 69
Premlčanie

(1) Nárok na nemocenské, na podporu pri ošetrovaní člena rodiny alebo na peňažnú pomoc v materstve za jednotlivé dni sa premlčuje, ak sa neuplatnil do jedného roka odo dňa, za ktorý náleží.

(2) Nárok na podporu pri narodení dieťaťa alebo na pohrebné sa premlčuje, ak sa neuplatnil do jedného roku odo dňa pôrodu alebo úmrtia.

(3) Nárok na prídavky na deti za jednotlivý kalendárny mesiac sa premlčuje, ak sa neuplatnil do jedného roku od posledného dňa mesiaca, za ktorý náležia.

(4) Nárok na dôchodok sa nepremlčuje. Nárok na jednotlivú splátku dávky dôchodkového zabezpečenia sa premlčuje v jednom roku odo dňa jej splatnosti.

(5) Právo požadovať vrátenie jednotlivých splátok poskytnutých neprávom sa premlčuje v desiatich rokoch od ich výplaty.

§ 70
Vyňatie daňovej povinnosti

Dávky podľa tohto zákona sa nezdaňujú.

ŠTVRTÁ HLAVA
Zabezpečenie dôchodcov v chorobe

§ 71

(1) Dôchodcovia podľa tohto zákona a ich rodinní príslušníci majú nárok na preventívnu a liečebnú starostlivosť. Náleží im kúpeľná starostlivosť, podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné.

(2) Preventívnu a liečebnú starostlivosť poskytujú orgány štátnej zdravotníckej správy. Kúpeľnú starostlivosť poskytujú na účet sociálneho zabezpečenia kúpeľné zariadenia štátnej zdravotníckej správy. Ostatné dávky poskytujú orgány sociálneho zabezpečenia.

(3) Zabezpečenie sa poskytuje dôchodcom a ich rodinným príslušníkom, ak sa splnili podmienky rozhodné pre jeho priznanie

a) v čase, keď dôchodca poberá dôchodok (dávku), alebo v čase, keď sa dôchodok (dávka) síce nevypláca, ale o odňatí dôchodku (dávky) sa ešte právoplatne nerozhodlo,

b) v ochrannej lehote 42 dní, ktorá sa začína dňom nasledujúcom po dni, keď rozhodnutie o odňatí dôchodku (dávky) nadobudlo právoplatnosť. Ak však vznikne pred uplynutím tejto lehoty nemocenské poistenie (zabezpečenie v chorobe, nemocenská starostlivosť) podľa iných predpisov, končí ochranná lehota dňom vzniku tohto poistenia (zabezpečenia v chorobe, nemocenskej starostlivosti).

(4) Zabezpečenie sa neposkytuje osobám, ktoré sa trvale zdržujú mimo územia Československej socialistickej republiky.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa nevzťahujú na dôchodcov, ktorí sú pre svoju pracovnú činnosť poistení alebo účastní zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa podľa tohto zákona alebo podľa iných predpisov, ani na ich rodinných príslušníkov.

PIATA HLAVA
Sociálny fond družstva

§ 72

(1) Družstvá používajú v súlade s ustanovením svojich stanov a pracovných poriadkov prostriedky sociálnych fondov aj na doplnenie sociálneho zabezpečenia družstevníkov. Ak sa poskytujú zo sociálneho fondu podpory obdobné peňažným dávkam zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, poskytovaným podľa tohto zákona, znižujú sa zákonné dávky o tieto podpory, pokiaľ by zákonné dávky spolu s týmito podporami boli vyššie, než je výmera zákonných dávok toho istého druhu podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov.

(2) Orgány sociálneho zabezpečenia sú nápomocné družstvám pri plnení úloh súvisiacich s hospodárením s prostriedkami sociálneho fondu.

ŠIESTA HLAVA
Sociálna starostlivosť

§ 73

(1) Sociálna starostlivosť sa poskytuje družstevníkom, ich rodinným príslušníkom a požívateľom dôchodkov zo sociálneho zabezpečenia družstevníkov, ak tieto osoby túto starostlivosť potrebujú preto, že ich osobné potreby sa nemôžu uspokojiť z výsledkov pracovnej činnosti, ani z prostriedkov sociálneho fondu družstva. Sociálna starostlivosť zahŕňa najmä starostlivosť o osoby so zmenenou pracovnou schopnosťou, doplnkovú starostlivosť, ústavné zaopatrenie a zaopatrovacie príspevky rodinných príslušníkov osôb povolaných na službu v ozbrojených silách.*)

(2) Družstvá sú povinné vytvárať predpoklady, aby sa úlohy sociálnej starostlivosti mohli plniť a sú povinné úzko spolupracovať s orgánmi sociálneho zabezpečenia.

(3) O poskytovaní dávok a služieb sociálnej starostlivosti a o povinnostiach družstiev voči družstevníkom platia inak všeobecné predpisy o sociálnej starostlivosti.**)

SIEDMA HLAVA
Príspevok na úhradu nákladov

§ 74

(1) Dávky sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia prispievajú družstvá a družstevníci.

(2) Príspevok je 4 % skutočných celkových peňažných výnosov družstva; odvádza ho družstvo. Príspevok je splatný štvrťročne pozadu vždy do 25. dňa mesiaca nasledujúceho po uplynutí kalendárneho štvrťroku; družstvo platí na príspevok mesačne pozadu do 25. dňa nasledujúceho mesiaca preddavky zo skutočných celkových peňažných výnosov pripadajúcich na príslušný kalendárny mesiac. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia určí v dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, ako sa budú družstevníci podieľať na úhrade príspevku oproti družstvu, a odporučí rozvrh tohto podielu na jednotlivých družstevníkov, najmä vzhľadom na ich sociálne pomery.

(3) Okresný národný výbor môže dlžný príspevok vybrať z bežného účtu družstva príkazom na vybratie.***)

ÔSMA HLAVA
Organizácia sociálneho zabezpečenia

§ 75

(1) Okresné národné výbory riadia, organizujú a vykonávajú v okresoch sociálne zabezpečenie družstevníkov, ak nie je ďalej ustanovené inak.

(2) Okresné národné výbory prenesú rozhodovanie o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa na sociálne komisie družstiev, ak sú na to vytvorené potrebné predpokladov. Okresné národné výbory v spolupráci s miestnymi národnými výbormi dbajú o to, aby predpoklady na prenesenie rozhodovania na sociálne komisie družstiev sa čo najskôr vytvorili vo všetkých družstvách.

(3) Ak nie sú vytvorené predpoklady na postup podľa odseku 2, môžu okresné národné výbory preniesť rozhodovanie o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa na miestne národné výbory.

(4) O dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje Štátny úrad sociálneho zabezpečenia, pokiaľ predseda tohto úradu v dohode so zúčastnenými členmi vlády neprenesie rozhodovanie o týchto dávkach na okresné národné výbory. Okresné národné výbory rozhodujú o sociálnych dôchodkoch.

(5) O dávkach a službách sociálnej starostlivosti rozhodujú okresné národné výbory, ak rozhodovanie o týchto dávkach sa neprenieslo na miestne národné výbory.†)

(6) Družstvá obstarávajú v rozsahu určenom vykonávacími predpismi administratívne úlohy potrebné na vykonávanie sociálneho zabezpečenia družstevníkov.

(7) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia v úzkej súčinnosti s Ministerstvom poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a národnými výbormi sleduje, kontroluje a napomáha plneniu hlavných úloh sociálneho zabezpečenia.

§ 76

(1) Okresné národné výbory poskytujú spolu s miestnymi národnými výbormi družstvám všestrannú pomoc pri plnení úloh sociálneho zabezpečenia družstevníkov. Sledujú a kontrolujú správnosť poskytovania peňažných dávok zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, vedenie evidenčných podkladov pre účely sociálneho zabezpečenia a výpočet a odvádzanie príspevkov na úhradu jeho nákladov.

(2) Miestne, prípadne okresné národné výbory majú právo pozastaviť nezákonné rozhodnutia sociálnych komisií družstiev, ak družstvo neurobí samo nápravu.

(3) Okresné národné výbory rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam sociálnych komisií družstiev o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa.

DEVIATA HLAVA
Konanie

§ 77
Žiadosť o dávku

(1) Nárok na dávku zabezpečenia v chorobe alebo zabezpečenia matky a dieťaťa sa uplatňuje u družstva.

(2) Žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia sa podáva u družstva, ktoré ju spíše a predloží okresnému národnému výboru príslušnému podľa bydliska žiadateľa.

(3) Žiadosť o dávku alebo službu sociálnej starostlivosti sa podáva na miestnom národnom výbore príslušnom podľa bydliska žiadateľa.

§ 78
Súčinnosť žiadateľa

(1) Žiadateľ o dávku (službu) je povinný na vyzvanie preukázať skutočnosti rozhodné pre poskytnutie dávky (služby), pre jej výšku alebo výplatu. Ak nemožno tieto skutočnosti preukázať, možno výnimočne pripustiť o nich čestné vyhlásenie.

(2) Ak je priznanie dávky podmienené nepriaznivým zdravotným stavom, je osoba, ktorej zdravotný stav sa má zistiť, povinná podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu.

(3) Osobám, ktoré sa na vyzvanie podrobili vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa dostavia na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, uhradzuje štát cestovné, stravné a nocľažné, prípadne i iné nutné výdavky. Vykonávacie predpisy ustanovia, za akých podmienok sa nahrádza ušlá pracovná odmena.

§ 79
Prechod nárokov pri úmrtí oprávneného

(1) Ak zomrel družstevník alebo iný oprávnený po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania a nadobúdajú nárok na sumy splatné do dňa smrti oprávneného postupne manžel (manželka), deti, otec, matka, druh (družka) alebo súrodenci, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok.

(2) Ak ide dávky priznané pred smrťou oprávneného, možno splatné sumy, ktoré neboli vyplatené do dňa smrti, vyplatiť členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienky odseku 1.

(3) Nároky prechádzajúce na pozostalých podľa odsekov 1 a 2 nie sú predmetom konania o prejednaní dedičstva.

§ 80
Povinnosti družstva

Družstvá sú povinné viesť záznamy o okolnostiach rozhodných pre nárok na dávku, najmä o dĺžke doby pracovnej činnosti družstevníka, o výške pracovných odmien dosiahnutých družstevníkom a o pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz a hlásiť tieto okolnosti orgánom sociálneho zabezpečenia. Družstvá sú povinné podať hlásenia o okolnostiach rozhodných pre priznanie dávky, trvanie nároku na dávku alebo jej výšku. Orgány sociálneho zabezpečenia sú oprávnené správnosť a úplnosť hlásení preskúmať.

§ 81
Zodpovednosť družstva

(1) Ak družstvo nesprávnym hlásením zavinilo, že dávka (služba) sa poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, než náležala, je povinné nahradiť neprávom vyplatené dávky.

(2) Ak sociálna komisia družstva, na ktorú sa prenieslo rozhodovanie o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, porušila alebo zanedbala povinnosti plynúce z tejto pôsobnosti a tým došlo k poskytnutiu dávky neprávom alebo vo vyššej výmere, než v akej náležala, je družstvo povinné nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatou dávky.

(3) O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené dávky alebo nahradiť škodu spôsobenú poskytovaním služby neprávom alebo vo vyššej výmere rozhoduje okresný národný výbor; ak však o dávke rozhodol Štátny úrad sociálneho zabezpečenia, rozhoduje o náhrade tento úrad. Od požadovania náhrady sa môže celkom alebo sčasti upustiť.

(4) Nárok na náhradu sa premlčuje uplynutím jedného roku odo dňa, keď sa zistilo, že dávka (služba) sa poskytla neprávom, najneskoršie však uplynutím 10 rokov odo dňa rozhodnutia o dávke (službe).

§ 82
Vylúčenie odkladného účinku odvolania

Odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým sa dávka odníma alebo znižuje alebo ktorým sa zastavuje výplata dávky (poskytovanie služby), nemá odkladný účinok.

TRETIA ČASŤ
Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 83

(1) Nároky na dávky, ktoré vznikli do 31. marca 1962 podľa doterajších predpisov o nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení členov jednotných roľníckych družstiev a o ktorých sa právoplatne nerozhodlo do začiatku účinnosti tohto zákona, sa posudzujú podľa doterajších predpisov; podľa nich sa tiež vykoná konanie.

(2) Nárok družstevníkov na dávky, ktorých skutkové podmienky sa splnili pred 1. aprílom 1962, trvajú ešte po 31. marci 1962, avšak nezakladali nárok podľa doterajších predpisov, sa posudzuje s účinnosťou od 1. apríla 1962 podľa tohto zákona. Ak však družstevníkovi nevznikol nárok na dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) len preto, že sa včas nezaplatilo dlžné poistné, vznikne nárok podľa doterajších predpisov platných pred 1. aprílom 1962 dňom doplatenia dlžného poistného za celú dobu trvania dôchodkového poistenia, ak toto poistné sa doplatí najneskoršie do 31. decembra 1962 a ostatné podmienky nároku sú splnené i v deň doplatenia poistného.

(3) Ak sa splnia skutkové podmienky pre nárok na dôchodok po 31. marci 1962, nevznikne nárok na dôchodok, ak nie je zaplatené dlžné poistné z doby pred 1. aprílom 1962 do dňa vzniku nároku, najneskoršie do 31. decembra 1962.

(4) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže v dohode s ministerstvami poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a financií predĺžiť lehotu pre zaplatenie dlžného poistného určenú v odsekoch 2 a 3.

(5) Okresný národný výbor môže určiť na prechodný čas pre všetky alebo len niektoré družstvá v okrese, že družstevníkovi, ktorý dovŕšil vek 65 rokov a splnil podmienky pre nárok na starobný dôchodok určené týmto zákonom, náleží tento dôchodok za ďalšej podmienky, že družstevník bude naďalej pracovať v družstve podľa svojho zdravotného stavu a svojich pracovných schopností.

§ 84

Za dobu sociálneho zabezpečenia podľa tohto zákona sa považuje pre nárok na starobný dôchodok aj doba, po ktorú družstevník nebol pred 1. aprílom 1962 dôchodkove poistený preto, že poberal čiastočný invalidný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia) alebo obdobný dôchodok podľa iných predpisov; podmienkou je, že družstevník súčasne konal takú pracovnú činnosť v družstve, ktorá by zakladala sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona.

§ 85

Starobný alebo invalidný dôchodok družstevníka, na ktorý vznikne nárok podľa tohto zákona do 31. decembra 1966, nesmie byť nižší ako dôchodok toho istého druhu, ktorý by zodpovedal priemeru jeho poistených dôchodkov vypočítanému k 31. marcu 1962, ak bolo včas zaplatené poistné; priemer poistených dôchodkov sa určí za posledných 10 rokov trvania dôchodkového poistenia alebo kratšiu dobu, ak dôchodkové poistenie netrvalo celých 10 rokov. Ustanovenia predchádzajúcich viet platia obdobne o dôchodkoch pozostalých.

§ 86

Pri výpočte priemernej dennej pracovnej odmeny a priemernej mesačnej pracovnej odmeny sa hľadí na úhrn pracovných odmien, prípadne na hodnotu naturálnych požitkov, získaných nielen za účinnosti zákona, ale aj pred začiatkom jeho účinnosti.

§ 87

(1) Ďalšie trvanie nárokov na dôchodky priznané podľa doterajších predpisov sa posudzuje podľa tohto zákona.

(2) Úrazové dôchodky, zaopatrovacie požitky invalidov a prídavky za zranenie poskytované podľa doterajších predpisov môžu sa znížiť alebo odňať len pokiaľ by to pripúšťali predpisy platné pred 1. januárom 1957; ak sa však požívateľovi úrazového dôchodku alebo zaopatrovacích požitkov prizná invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok pre zhoršenie následkov pracovného úrazu alebo poškodenie zdravia, zanikne nárok na úrazový dôchodok alebo zaopatrovacie požitky. Ak nastane súbeh s iným dôchodkom podľa tohto zákona, platia ustanovenia § 65 obdobne.

§ 88

Osobitnú úpravu nárokov pracovníkov v pracovnom pomere, ďalej členov výrobných družstiev a príslušníkov ozbrojených síl, ktorí sa stali alebo stanú družstevníkmi, ustanovia vykonávacie predpisy.

§ 89

Vláda môže postupne zvyšovať dôchodky priznané podľa predpisov o dôchodkovom poistení družstevníkov platných pred 1. aprílom 1962 až na výšku dôchodkov priznávaných podľa tohto zákona.

§ 90

Spôsob vyrovnania preplatkov na poistnom, ktoré vznikli prepočtom dôchodkového poistenia osôb samostatne hospodáriacich na poistné dôchodkové poistenia družstevníkov, určí Štátny úrad sociálneho zabezpečenia v dohode s Ministerstvom financií.

§ 91

(1) Podľa tohto zákona sú zabezpečené aj osoby trvale pracujúce v družstve, ktoré nie sú jeho členmi ani nie sú v pracovnom pomere k družstvu. Za osobu trvale pracujúcu v družstve sa považuje, kto práce v družstve vykonáva sústavne a pravidelne a podrobuje sa pracovným príkazom družstva.

(2) Nároky osôb trvale pracujúcich v družstve sa posudzujú ako nároky členov toho družstva, v ktorom sú trvale činné; ak sú trvale činné v družstve s vyššou úrovňou hospodárenia, posudzujú sa ich nároky ako nároky družstevníkov činných v ostatných družstvách, ktoré plnia štátny plán nákupu poľnohospodárskych výrobkov. Ustanovenia o povinnostiach družstevníkov podľa tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných platia aj pre osoby trvale pracujúce v družstve.

(3) Sociálne zabezpečenie osôb trvale pracujúcich v družstve vzniká dňom, ktorým začali pre družstvo trvale pracovať, a zaniká dňom, ktorým prestali pre družstvo trvale pracovať.

§ 92

Ustanovenia platné pre rozvedených družstevníkov platia aj pre družstevníkov rozvedených alebo rozlúčených podľa predchádzajúcich predpisov.

§ 93

(1) Tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona, môže odstraňovať predseda Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia, a ak ide o dávky zabezpečenia v chorobe alebo o dávky zabezpečenia matky a dieťaťa, aj okresný národný výbor.

(2) Predseda Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia môže preniesť rozhodovanie o odstraňovaní tvrdosti vo veciach sociálneho zabezpečenia na národné výbory.

§ 94

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia vydá v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a orgánmi vykonávacie predpisy k tomuto zákonu.

§ 95

Zrušujú sa všetky predpisy o veciach upravených týmto zákonom; najmä strácajú platnosť

a) ustanovenia vládneho nariadenia č. 56/1956 Zb. o nemocenskom a dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a o dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných osôb samostatne hospodáriacich v znení vládneho nariadenia č. 20/1959 Zb. a vykonávacie predpisy k nemu vydané, pokiaľ upravujú nemocenské a dôchodkové poistenie členov jednotných roľníckych družstiev so spoločným hospodárením;

b) ustanovenia § 49 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení, pokiaľ platia pre družstevníkov, ich rodinných príslušníkov, dôchodcov, ktorí boli pred vznikom nároku na dôchodok družstevníkmi, alebo pre pozostalých po družstevníkoch alebo týchto dôchodcoch;

c) ustanovenia § 14 až 16 vyhlášky č. 44/1959 Ú. l. (Ú. v.) o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení učňov;

d) ustanovenia vyhlášky č. 122/1958 Ú. l. (Ú. v.) o náhrade cestovných a iných výdavkov a o náhrade ušlého zárobku účastníkom konania o dávkach alebo službách podľa predpisov o sociálnom zabezpečení, pokiaľ upravujú nároky na tieto náhrady pre osoby, pre ktoré platí tento zákon.

§ 96

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. aprílom 1962.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

*) Príloha zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky č. 105/1961 Zb.

*) § 28 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.

**) § 29 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.

*) § 34 a ďalšie zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.

*) Zaopatrovací príspevok pri vojenskom cvičení - vládne nariadenie č. 148/1961 Zb.

**) Štvrtá časť zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.

***) Vyhláška č. 372/1953 Ú. l. (č. 419/1953 Ú. v.).

†) § 10 vládneho nariadenia č. 71/1960 Zb. o rozšírení právomoci a zodpovednosti národných výborov a o usporiadaní a činnosti ich orgánov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.